This work is licensed under a Attribution-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

letet egyszerűen befestjük olyanra, a milyen az friss állapotban volt. A gondosan megválasztott színekkel kifestett szeletnek épen olyan arczulata van, mint a frissen készültnek. Az eljárás részleteiről kevés a mondanivaló. A festést különböző vastagságú ecsetekkel, s az ismert tubusokban kapható aquarellfestékekkel szoktuk végezni. Eljárásunknak csak egy titka van s ez az, hogy a szeletet a festés után nem szabad mindjárt a borszeszbe visszatenni, mert az a festéket egyszerűen lemosná, hanem előbb collodiumnak rendkivül híg étheres oldatával kell bevonnunk, a mi a színeket tökéletesen rögzíti. Csak arra az egyre kell vigyáznunk, hogy a collodium-oldat ne legyen nagyon sűrű, mert ekkor az alkoholban tejszerű homályos réteggé keményedik meg s a kép élénkségét zavarja. Egy másik jó oldala a collodium- vagy celloidin-bevonásnak az, hogy az így kezelt szelet hosszabb ideig maradhat a levegőn is, kézbe adható, a nélkül, hogy elromlanék, ép úgy mint az olyan agyvelő, mely az én módszerem szerint* celloidin-oldattal van bevonva.

LENHOSSÉK MIHÁLY.

A Clarke-féle külső kötélmagról. Lockhard Clarke híres angol agyvelő-búvár, a gerinczvelőnek a nyúltvelőbe való átmenetele helyén (abban a darabban, a melyet Rauber újabban *praemedullának* nevezett el)** futólag egy kis szürke magot írt le*** külső kötélmag, *outer restiform nucleus* néven. Schwalbe idegtanában e magot, minthogy az ik-nyalábban fekszik, az ismert ik-magtól kifelé, *nucleus funiculi cuneati externus*-nak nevezi.† Mivel sem Clarke, sem Schwalbe e magról részletes adatokat nem közöl, nem lesz felesleges, ha kissé behatóbban ismertetem.

Észleleteim szerint e mag helyzete a piramis-kereszteződés alsó harmadának felel meg, alsó határa összeesik a kereszteződésével; vele egy magasságban találjuk a nucleus funiculi cuneati alsó részét is, de ez utóbbi distalis vége valamivel mélyebben van, mint e külső magé. Ismeretes, hogy a nucleus funiculi cuneati első nyomai kis kúpalakú kiemelkedés alakjában mutatkoznak, a mely a hátulsó szarvak alapi részéből indul ki, oldalvást a már e magasságban elég jól kifejlődött, megnyúlt nucleus funiculi gracilistől. Eleinte e kiemelkedést csak tömött idegrost-nyalábok borítják; csak mikor a kúp már valamivel zömökebb lett, jelenik meg tőle kifelé, az ik-nyaláb rostjai közé ágyazva, a szóban forgó mag. Az alakja igen szabályos és legtalálóbban a vasmacskáéhoz hasonlítható. Kifelé tekintő felülete domború, a befelé néző egészben homorú, de középső részén megint egy kis kiemelkedése van, úgy hogy három csúcsa van: két oldalsó és egy középső, a mely utóbbi a nucleus funiculi cuneati csúcsáig ér, s vele össze is függ. A magot helyenként erős rostcsoportok szelik át. Schwalbe a magot kissé egyszerűsítve ugyan, de egészben elég jól rajzolja; csak abban látok hibát, hogy azt a hurokkereszteződés tájékára helyezi, holott észleleteim szerint jóval mélyeb-

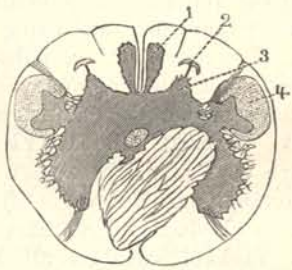

A gerinczvelő átmetszete.

1. Nucles funic., gracilis; 2. Nucl. funiculi cuneati externus; 3. Nucl. funic. cuneati; 4. Substantia gelatinosa Rolandi.

* Dr. Lenhossék Mihály: Közlések az agyvelőről. Orvosi Hetilap 1887.

** C. E. E. Hoffmann und A. Rauber: Lehrbuch der Anatomie des Menschen. Erlangen, 1886. II. köt. 2. rész. 363. l.

*** L. Clarke: Researches on the intimate structur of the brain, Philos. Transactions Vol. 148. Part. V. 1858.

† Dr. G. Schwalbe: Lehrbuch der Neurologie. Erlangen, 1881. 610. lap.

This work is licensed under a Attribution-ShareAlike 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

ben, a piramis-kereszteződés alsó része magasságában fekszik. Sem Clarke, sem Schwalbe nem említi azonban azt a körülményt, — sőt e pontra különös súlyt akarok helyezni — hogy e mag nem tartalmaz idegelemeket, hanem kizárólag kocsonyás állományból, támasztó szövetből áll. Nem egyéb tehát, mint a Rolando-féle kocsonyás állománynak egy leválasztott darabja.

Egyúttal felhasználom az alkalmat arra, hogy azon — már más helyen* is nyilvánított — meggyőződésemnek adjak kifejezést, hogy a substantia gelatinosában egyáltalában nincsenek ideges alkotó részek, hanem az egyedül a támasztó-szövet felhalmozódásából áll. E pont ugyanis még mai napig is vita tárgya. Krause V.** a felhágó V. gyökeret e kocsonyás állományból származtatta, a melyet alsó érző trigeminus-magnak nevezett el. Darkschewitsch és Freud*** szintén ideges szerkezetűnek tartják s végül ifj. Virchow† újabban idegsejteket írt le benne. Ezekkel szemben áll Bechterev-nek több helyen* tett nyilatkozata, hogy e kocsonyás állomány idegelemeket nem foglal magában. Saját vizsgálataim alapján, a melyeket az ember, kutya és egér gerincz-velején végeztem, egészen Bechterevhez csatlakozom. A kérdés megoldására különösen alkalmasak a Weigert szerint festett készítmények. Tudjuk, hogy e festés útján a szürke állomány halvány barnás színt ölt, a velős idegrostok pedig sötét, kékes-fekete színben festődnek. A kocsonyás állomány már színére nézve is eltér az idegsejtes szürke állománytól vagy substantia spongiosától, a mennyiben élénk világos sárgára színeződik. Az egérnél e sárga alapon egyetlen idegsejt vagy idegrost sem tűnik elő, mindaddig a pontig, a míg az átmeneti részben a hátulsó szarvakból eredő felhágó V. gyökér rostjai nem lépnek át rajta. Már a kutyánál és az embernél a dolog nem ilyen egyszerű; a kocsonyás állomány t. i. nem ér a felületig, mint az egérnél, hanem Lissauer széli zonájától boríttatik, s ennek megfelelőleg a gerinczvelő minden pontján idegrostok szelik át. Azonban ezek a rostok is, a mint arról könnyen meggyőződhetünk, nem benne magában erednek, hanem rajta csak egyszerűen átlépnek s a hátulsó gyökerek rostjainak ismerhetők fel. A Virchow-tól leírt idegsejteket e támasztó szövetben hiába keressük.

LENHOSSÉK MIHÁLY.

* Dr. Lenhossék Mihály: Összehasonlító boncztani vizsgálatok a velős hüvelyek fejlődéséről a középponti idegrendszerben. A m. tud. Akad. III. osztálya 1888. január 9-ikén tartott üléséből.

** W. Krause: Allgemeine und mikroskopische Anatomie. Hannover, 1876. 420. l.

*** L. Darkschewitsch und Dr. Sigm. Freud: Ueber die Beziehung des Strickkörpers zum Hinterstrang. Neurologisches Centralblatt, 1886. 6. sz. 123. l.

† Hans Virchow: Ueber Zellen in der Substantia gelatinosa Rolandi. Neurologisches Centralblatt, 1887. 263. l.

* W. Bechterev: Ueber einen besonderen Bestandtheil der Seitenstränge. Archiv für Anatomie und Physiologie. Anatomische Abtheilung, 1886.

AZ ÁSVÁNYTAN KÖRÉBŐL.

A kvarcztrahit málladéka a nagyági érczteléreken. Dr. Fr. Kollbeck érdekes adatokat közöl (Oest. Zeitschr. für Berg- und Hüttenwesen, 1888. 25. l.) e tárgyról, a melyeket mint további eredményeket Inkey Bélának a királyi magyar természettudományi társulat kiadásában *Nagyágról* megjelent munkájához, a következőkben ismertetünk meg. Az érczteléreк keletkezésének kiderítéséhez becses útbaigazítást szerezhetni az úgynevezett mellékkőzetek megváltozásainak ismeretéből. A telérhasadékok kitöltését ugyanis rendesen a mellékkőzet változásai kisérik; így Inkey Béla is megmutatta, hogy Nagyág telérjeiben a telérek mellékkőzete agyagosan